

$$S = \frac{P}{\left(1 + \frac{i}{12} \cdot \frac{T+1}{2}\right)},$$

где: P – платежеспособность заемщика;

Д – доход за последние 12 месяцев за вычетом всех обязательных платежей;

K – понижающий коэффициент, определяется политикой банка;

T – срок выплаты основного долга в месяцах;

S – максимально возможная сумма кредита;

i – процентная ставка по кредиту;

Таким образом, на основе математической и информационной моделях можно построить систему поддержки принятия решений, которая сможет сократить расходы при выдаче кредита и понизит процент невозврата кредита.

Список літератури:

1. Славянский А.В. Управление кредитным портфелем как один из элементов системы управления кредитным риском» / Славянский А.В. // Аудит и финансовый анализ. Московский институт экономики, политики и права, 2008. – с. 5 - 15.
2. Соложенцев Е.Д. Прозрачность методик оценки кредитных рисков и рейтингов / Соложенцев Е.Д., Степанова Н.В., Карасев В.В. – СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 2005.
3. Дубров А.М. Многомерные статистические методы: Учебник / Дубров А.М., Мхитарян В.С., Трошин Л.И. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 352 с.
4. Черников К.С. Снижение уровня банковского риска посредством прецедентного моделирования кредитных ситуаций: дис. на соиск. ученой степени к.т.н.: спец. 05.13.18 «Математическое моделирование, численные методы и комплексы программ» / К.С. Черников – Ульяновск, 2012.

МІСЦЕ МЕХАНІЗМУ В МОДЕЛЮВАННІ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

*Капаруліна І.М., к.е.н., доцент, докторант кафедри фінансів, обліку та аудиту,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна*

Обґрунтований аналіз поглядів на природу розвитку підприємства потребує більш детального відображення характеру процесу розвитку підприємства, а саме: чинників, внутрішніх параметрів, траєкторії, основних етапів. Ці сутнісні характеристики процесу розвитку підприємства комплексно відображаються в моделях розвитку підприємства.

Можна виділити два типи моделей розвитку підприємства: перший – це моделі, що відображають траєкторію та фази розвитку підприємства (моделі Грейнера, ліве худя, Адізеса та ін.), другий – це моделі, що відображають механізм розвитку

підприємства. На відміну від першого типу моделей модель у вигляді механізму розвитку підприємства покликана відображати внутрішні спонукальні сили процесу розвитку [1-3]. Однак, на сьогодні ще не визначені чіткі критерії ідентифікації механізмів.

Проаналізуємо як ідентифікується механізм розвитку підприємства науковцями, включаючи поняття «механізм сталого розвитку» і «механізм інноваційного розвитку» та концентруючи увагу на універсальності ознак розвитку підприємства незалежно від типу розвитку. В якості яскравих прикладів можна виділити такі варіації тлумачення механізму розвитку підприємства: активний елемент системи управління у вигляді методів, технологій і функцій управління [1]; спеціалізований вузол механізму управління та набори елементів у блоках господарського механізму у вигляді критеріїв, ресурсів і процедур прийняття рішень [2]; система взаємопов'язаних внутрішніх структурних підрозділів підприємства [3].

Загалом, визначення механізму розвитку підприємства можна поділити на дві групи: одні автори описують механізм розвитку підприємства як пристрій – сукупність взаємопов'язаних елементів, що призводять до отримання результату (наприклад, П.П.Табурчак, М.А. Микитась [3]), інші автори – як набір допоміжних засобів (ресурси, методи тощо), необхідних для розвитку підприємства (наприклад, Д.С. Клименко [1], Н.В. Афанасьєв [2]).

Окрім розбіжностей відносно суті механізму розвитку важливо відзначити, що існує досить вільне трактування цільової функції, на досягнення якої спрямований механізм розвитку. Наприклад, в якості кінцевої мети авторами пропонується:

- досягнення максимальної результативності та ефективності діяльності, що призводить до істотних кількісних та якісних змін на всіх ланках управління підприємством, збільшення ступеня використання наявного потенціалу і зростання якості системи управління [1];
- проектування нових механізмів функціонування та управління із заданими властивостями [2];
- забезпечення життєздатності підприємства і зростання економічної ефективності [3].

Подібні формулювання спрямованості розвитку підприємства, по-перше, дають дуже широке та розпливчате пояснення розвитку (як у визначенні Д.С. Клименка [1], коли одночасно досягаються: максимальна результативність, ефективність, істотні кількісні та якісні зміни на усіх ланках управління, збільшення використання потенціалу та підвищення якості системи управління), по-друге, не демонструють відмінність розвитку від інших процесів на підприємстві.

Таким чином, наявна потреба в уточненні поняття механізму розвитку підприємства шляхом приведення у відповідність формулювання до основних вимог, що висуваються до визначень, а саме, поняття «механізм розвитку підприємства» має відображати, по-перше сутність механізму, по-друге, сутність розвитку, по-третє, конкретизацію способу протікання указаних змін для підприємства.

Розглянемо тлумачення механізму в науці. Зміст поняття «механізм» за словником визначається як [4]:

- пристрій, що передає або перетворює рух;
- внутрішня будова, система чого-небудь;
- сукупність станів і процесів, з яких складається певне фізичне, хімічне та ін. явище.

Вживання поняття «механізм» у науці пояснюється його походженням (грец. μηχανή *mechané* – машина), тому, насамперед, під механізмом розумілася сукупність тіл, що здійснюють рух, які рухливо пов'язані й стикаються поміж собою, призначені для передачі та перетворення руху. Надалі поняття «механізм» стало вживатися для позначення не лише певного типу об'єкта, а в цілому для позначення порядку протікання процесу чи явища. Як зазначається Г.П.Щедровицьким [5], будь-який механізм відтворює процес змінювання об'єкта та в свою чергу дію механізму можна продемонструвати у вигляді процесу. Як видно з наведених визначень механізму та змісту поняття «процес» між поняттями «процес» і «механізм» не виявлений чіткий взаємозв'язок.

Однак виходячи з суті поняття «механізм», можна зробити висновок, що механізм відображає процес функціонування об'єкта з боку внутрішнього спостерігача. Враховуючи те, що лише замкнене коло елементів, побудоване за принципом «виробник-споживач» – кругообіг, може забезпечити існування цілісного об'єкта («єдиний спосіб надати обмеженій кількості властивість нескінченного – це примусити її крутитися по замкненій кривій» – В.Р. Вільямс [6]), ми можемо узагальнити ракурс вживання поняття «механізм»: *механізм – процес існування об'єкту як сукупності взаємопов'язаних елементів і відповідних взаємодій між ними у вигляді безперервного циклу (збіг усіх входів і виходів)*. Відповідно принцип графічного зображення механізму при моделюванні продемонстровано на рис. 1:

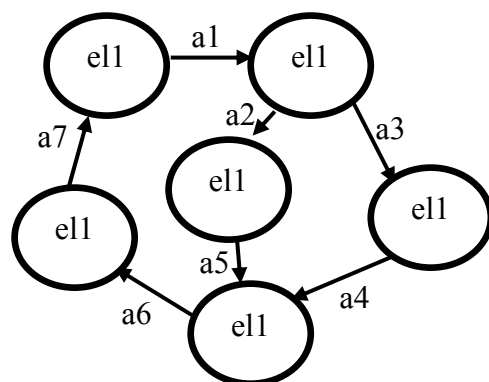

Рис.1. Графічне відображення процесу у вигляді механізму (позначки: а – дія, el – стан елемента)

Враховуючи обґрунтований нами зміст поняття «механізм» можна зауважити, що, оскільки базовою характеристикою розвитку є принципова за змістом

неповторюваність процесу змін, модель розвитку будь-якого об'єкта може мати вигляд лише потоку.

Механізми розвитку підприємства у вигляду набору методів, функцій, принципів, потоків і елементів, по-перше, не взаємопов'язують ці складові у цілісне явище, а, по-друге, більше відповідають поняттю «методика», оскільки методика виконання процесу відображається за допомогою алгоритму – послідовності конкретних прийомів і умов перетворення вхідних даних у певний результат й акцентує увагу на практичному аспекті (технології реалізації).

Таким чином, така властивість розвитку підприємства як незворотність, що обумовлює принципову неповторювальність змін, заперечує сенс формулювання поняття «механізм розвитку підприємства», оскільки механізм відображає спосіб функціонування явища як цілісності, що, навпаки, передбачає повторювальність.

Список літератури:

1. Клименко Д.С. Необходимость створення організаційно-економічного механізму розвитку підприємства [Текст] / Д.С.Клименко // Управління розвитком. – 2013. – 31. – С. 86 - 88.
2. Афанасьев Н.В. Управление развитием предприятия: монография [Текст] / Н.В. Афанасьев, В.Д. Рогожин, В.И. Рудыка. – Х.: Издательский Дом «ИНЖЭК», 2003. – 184 с.
3. Табурчак П.П. Механизм устойчивого развития предприятия с использованием его организационного потенциала [Электронный ресурс] / П.П. Табурчак, М.А. Микитась // Управление экономическими системами. – 2012. – № 4. Режим доступа: <http://uecs.ru/uecs40-402012/item/1311-2012-04-28-09-32-19>
4. Словник української мови: в 11 томах. – Т. 4. – К. : Наукова думка, 1973. – с. 695.
5. Щедровицкий Г.П. Избранные труды [Текст] / Г.П. Щедровицкий. – М., 1995. – 759 с.
6. Дубнищева Т. Концепции современного естествознания [Текст] / Т.Я. Дубнищева. – М. : Академия, 2003. – 608 с.

CALCULATIONS ON THE EFFECT OF OPERATIONAL SURPLUS FUND CREATION AND IMPLEMENTATION

*Paderin I.D., Doctor of Economics,
Head of the Chair of the Enterprises' Economics Department,
Lysenko O.V., Applicant for Candidate's Degree in Economics,
the Enterprises' Economics Department,
Dnipropetrovsk State Academy of Finances, Dnipropetrovs'k city, Ukraine*

In order to increase the economic effectiveness of firms' operational activity, creation and implementation of the operational surplus fund is being set forward. This fund is